

PRAVILNIK O POLITIKAMA UPRAVLJANJA SUKOBOM INTERESA

RAIFFEISEN CAPITAL AD

BANJA LUKA

Sadržaj

Sažetak	4
Uvod i cilj	4
1 ZNAČENJE POJMOVA.....	5
2 POLITIKA UPRAVLJANJA SUKOBOM INTERESA	6
2.1 Okolnosti koje predstavljaju ili mogu dovesti do sukoba interesa	6
2.2 Procedure i mjere za upravljanje sukobima interesa	7
2.3 Procedure za otkrivanje i rješavanje sukoba interesa.....	8
2.4 Mjere za sprečavanje sukoba interesa	9
2.5 Zabranjene aktivnosti povezanih lica	9
2.6 Preventivne mjere kojima se sprečavaju zabranjene aktivnosti.....	10
2.7 Procedure čuvanja poslovne tajne i sprečavanje zloupotrebe povjerljivih ili povlaštenih informacija	11
3 ZAVRŠNE ODREDBE	11

Vrsta internog opšteg akta	☐ Statut ☐ Direktiva mreže ☐ Plan, program, politika Banke ☐ Poslovnik ☒ Pravilnik, procedura ☐ Uputstvo, priručnik, katalog, tarifa
Područje primjene	☒ Opšta pravila i propisi ☐ Administrativna pitanja ☐ Ljudski resursi ☐ Pravna pitanja ☒ Usklađenost sa zakonima
Autor	Odjeljenje za trgovinu

Jedinice na koje se odnosi	Odjeljenje za trgovinu
Uključeni učesnici	Sekretarijat Raiffeisen Bank dd Bosna i Hercegovina

Naručilac - Sponzor dokumenta	Direktor Društva
Referentni dokumenti	☒ Propis (Zakon ili podzakonski akt) ☐ Direktiva mreže ☐ Interni opšti ili pojedinačni akt
	Pravilnik o poslovanju berzanskih posrednika (Sl. gl. RS 67/12)
Tijelo nadležno za odlučivanje	☒ Skupština Društva ☐ Direktor Društva

Na snazi od	Osmog dana nakon dobijanja saglasnosti Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske
--------------------	--

Sažetak

Pravilnikom o Politikama upravljanja sukobom interesa (u daljem tekstu: Pravilnik) Društva za poslovanje sa hartijama od vrijednosti Raiffeisen CAPITAL a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: Društvo) Društvo svoje poslovanje organizuje tako da na najmanju moguću mjeru svede sukobe interesa čije postojanje može štetiti interesima klijenta, a koji se mogu javiti prilikom pružanja usluga.

Uvod i cilj

Ovim Pravilnikom se utvrđuju okolnosti koje predstavljaju ili mogu dovesti do sukoba interesa a čije postojanje može štetiti interesima klijenata i mjere i način postupanja povezanih lica u Društvu radi sprečavanja sukoba interesa.

Na osnovu članova 4.2. i 4.3. Statuta Društva za poslovanje sa hartijama od vrijednosti Raiffeisen CAPITAL a.d Banja Luka i člana 103. Zakona o tržištu hartija od vrijednosti (Službeni glasnik Republike Srpske broj 92/06, 34/09 i 30/12), člana 89. Pravilnikom o poslovanju berzanskih posrednika (Službeni glasnik Republike Srpske broj 67/12), i člana 107. Pravila berzanskog posrednika "Raiffeisen CAPITAL" a.d. Banja Luka, Skupština akcionara Društva za poslovanje sa hartijama od vrijednosti "Raiffeisen CAPITAL" a.d. Banja Luka na svojoj sjednici dana 25.10.2012. godine donosi:

Pravilnik o politikama upravljanja sukobom interesa

Raiffeisen CAPITAL a.d. Banja Luka

1 ZNAČENJE POJMOVA

Č l a n 1 .

Pojedini pojmovi u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) **Povezano lice** sa berzanskim posrednikom, u smislu Zakona smatraju se:
  - a) Akcionari sa najmanje 10% akcija Društva,
  - b) Direktor i zaposleni u Društvu,
  - c) Bračni drugovi i srodnici lica iz tačke a) i b) u pravoj liniji do trećeg stepena ili u pobočnoj liniji do drugog stepena srodstva,
  - d) Pravna lica u kojima Društvo ili lica iz tačke a), b) i c) pojedinačno ili zajedno, direktno ili indirektno imaju 25% ili više udjela u kapitalu,
  - e) Lica koja u pravnom licu, acionaru Društva imaju 25% ili više udjela u kapitalu,
  - f) Lica koja obavljaju poslove za Društvo po osnovu ugovora
- 2) **Lična transakcija** – transakcija sa hartijom od vrijednosti koju izvrši povezano lice djelujući van djelokruga aktivnosti koje obavlja kao povezano lice ili koja je izvršena za račun povezanog lica ili lica čiji je odnos sa povezanim licem takve prirode da povezano lice ima neposredan ili posredan materijalni interes od rezultata transakcije, a koji nije provizija ili naknada za izvršenje transakcije;
- 3) **Klijent** – domaće i strano, fizičko i pravno lice, koje ispunjava uslove propisane Zakonom, Pravilma i drugim važećim propisima, kao i lice koje može postati klijent Društva (potencijalni klijent);
- 4) **Povezani propisi** – Zakon o tržištu hartija od vrijednosti ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 92/06, 34/09 i 30/12), pravilnici donijeti na osnovu Zakona i drugi propisi i interni akti koje je Društvo dužno da primjenjuje;
- 5) **Mali investitor** – svaki klijent Društva koji nije razvrstan u kategoriju profesionalnih investitora;
- 6) **Lice ovlašteno za internu kontrolu** – osoba koja je ispred Društva ovlaštena za poštivanje i praćenje usklađenosti poslovanja Društva sa povezanim propisima.

2 POLITIKA UPRAVLJANJA SUKOBOM INTERESA

Član 2.

(1) Društvo primjenjuje i redovno ažurira efikasnu politiku upravljanja sukobom interesa, a srazmjerno prirodi, obimu i složenosti poslova koje obavlja.

(2) Politika iz stava 1. ovog člana sadrži :

1. utvrđene okolnosti koje predstavljaju ili mogu dovesti do sukoba interesa na štetu jednog ili više klijenata, a u vezi sa pojedinačnom uslugom pruženom od strane Društva;
2. procedure i mjere koje je Društvo dužno da primjenjuje radi upravljanja sukobima interesa koji mogu biti na štetu jednog ili više klijenata.

2.1 Okolnosti koje predstavljaju ili mogu dovesti do sukoba interesa

Član 3.

(1) Pod potencijalnim sukobom interesa podrazumjeva se svaka situacija u kojoj je Društvo ili povezano lice u mogućnosti da iskoriste svoj profesionalni ili službeni položaj ili ovlašćenja, u svoju ličnu korist ili u korist Društva, a na račun (štetu) klijenta, ali i svaka druga situacija koja je kao sukob interesa ili zabranjena radnja označena u propisima koji regulišu tržište kapitala.

(2) Okolnosti koje mogu dovesti do potencijalnog sukoba interesa su:

1. situacija kada povezana lica mogu ostvariti finansijsku dobit ili izbjeći gubitak na štetu klijenta (u daljem tekstu: Klijent), a naročito kada:
  - Povezana lica posjeduju hartije od vrijednosti emitenta, za koje je primljen nalog Klijenta za trgovanje, a sprovođenje ili nesprovođenje navedenog naloga bi moglo uticati na cijenu te hartije od vrijednosti na tržištu na kome se trguje.
  - Povezana lica imaju interes ili korist od ishoda posla obavljenog za Klijenta ili transakcije izvršene za račun Klijenta, a koji se razlikuje od interesa Klijenta, a naročito kada povezana lica posjeduju hartije od vrijednosti emitenta, za koje je primljen nalog Klijenta za trgovanje sa istim parametrima, a sprovođenje ili nesprovođenje navedenog naloga bi moglo uticati na cijenu te hartije od vrijednosti na tržištu na kome se trguje, a istovremeno postoji aktivan a neizvršen nalog tog povezanog lica za prodaju odnosno kupovinu iste hartije od vrijednosti.
2. situacija kada povezana lica imaju finansijski ili neki drugi motiv koji pogoduju interesima drugog klijenta ili grupe klijenata, na štetu interesa Klijenta, a naročito kada klijent ili grupa klijenata posjeduje hartije od vrijednosti emitenta, za koje je primljen nalog Klijenta za trgovanje, a sprovođenje ili nesprovođenje navedenog naloga bi moglo uticati na cijenu hartija od vrijednosti na tržištu na kome se trguje, a već postoji primljen, aktivan a neizvršen nalog drugog klijenta ili grupe klijenata za prodaju odnosno kupovinu iste hartije od vrijednosti.

3. situacija kada Društvo i/ili povezana lica obavljaju isti posao kao i Klijent.
4. situacija kada Društvo i/ili povezana lice primi ili će primiti od lica koje nije klijent, dodatni stimulans na osnovu posla obavljenog za Klijenta, u vidu novca, roba, usluga i sličnog, a što nije uobičajena provizija ili naknada za taj posao, a naročito kada lice koje nije klijent posjeduje hartije od vrijednosti emitenta, za koje je primljen nalog Klijenta za trgovanje, a sprovođenje ili nesprovođenje navedenog naloga bi moglo uticati na cijenu hartije od vrijednosti na tržištu na kome se obavlja trgovina.
5. svaka druga situacija u kojoj su interesi klijenta suprotni, a naročito kada jedan klijent ili grupa klijenata daju nalog za prodaju, a drugi klijent ili grupa klijenata nalog za kupovinu iste hartije od vrijednosti.

2.2 Procedure i mjere za upravljanje sukobima interesa

Č l a n 4 .

Procedurama i mjerama za upravljanje sukobima interesa Društva obezbjeđuje da se:

1. sprečava ili onemogućava bilo kom licu neprimjereno uticanje na način na koji povezana lica pružaju usluge;
2. eliminiše svaka neposredna povezanost između ličnih primanja povezanih lica koja su većim djelom uključena u jednu poslovnu aktivnost i ličnih primanja ili dobiti koje ostvaruju druga povezana lica koja su većim djelom uključena u drugu poslovnu aktivnost, ukoliko do sukoba interesa može doći u vezi sa tim aktivnostima;
3. sprečava ili obezbjeđuje kontrolisana razmjena informacija između povezanih lica, ukoliko bi razmjena informacija mogla nanijeti štetu interesima jednog ili više klijenata;
4. sprečava ili obezbjeđuje nadzor istovremenog ili uzastopnog učestvovanja povezanih lica u različitim uslugama, ukoliko bi takvo učestvovanje moglo da ima negativan uticaj na upravljanje sukobom interesa;
5. obezbjeđuje odvojeni nadzor nad povezanim licima čija primarna funkcija uključuje poslovne aktivnosti za klijenta ili pružanje usluga klijentima čiji interesi mogu doći u sukob ili koja na drugi način zastupaju različite interese koji mogu biti u sukobu, uključujući i interese Društva.

Č l a n 5 .

(1) Društvo je dužno da vodi urednu evidenciju hartija od vrijednosti (količinu i cijenu po kojoj su nabavljene) a kojima trguju povezana lica u Društvu.

(2) Povezana lica ne smiju samostalno da sprovedu naloge za lične potrebe, i njihovi nalozi ne mogu biti realizovani na tržištu bez prethodnog odobrenja lica ovlaštenog za internu kontrolu, Compliance oficira Raiffeisen BANK d.d. Bosna i Hercegovina, slijedeći odredbe Compliance pripručnika Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina i Pravilnika o trgovini za vlastiti račun zaposlenih.

(3) Stav (2) ovog člana primjenjuje se i na lica koje imaju pristup povjerljivim informacijama.

Č l a n 6 .

(1) Zaposleni u Društvu koji prima nalog Klijenta, ukoliko postaje okolnosti iz člana 3. stav (2) ovog Pravilnika koje mogu dovesti do sukoba interesa, dužan je da upozori Klijenta prije prijema naloga.

(2) Društvo je dužno da upozorenje klijentu dostavi u pisanom ili elektronskom obliku, koje sadrži informacije o mogućim vrstama i izvorima sukoba interesa.

(3) Ako Klijent, uprkos upozorenju o mogućem sukobu interesa, izjavi da želi da izda nalog za kupovinu, odnosno prodaju hartija od vrijednosti, zaposleni će obavjestiti Direktora ili lice ovlašteno za internu kontrolu o mogućem sukobu interesa o primljenom nalogu u slučajevima opisanim u članu 3. stav (2).

(4) Direktor ili lice ovlašteno za internu kontrolu, koji je primio obavještenje zaposlenog o prijemu naloga kod koga je moguć sukob interesa, dužno je:

- u slučaju opisanom u članu 3. stav (2) tačka 1. i 2. ovih pravila, da naloži da se zaustavi svako trgovanje tom hartijom od vrijednosti ako je u vlasništvu povezanog lica, odnosno da se otkaže već dati nalog, do realizacije naloga Klijenta, pri čemu se primljeni nalog mora iznijeti na tržište isključivo po zadatoj cijeni.
- u slučaju opisanom u članu 3. stav (2) tačka 4. ovih pravila, da naloži da se onemogući primanje naloga od osoba koja nije klijent odn. koja je potencijalni klijent sve do realizacije naloga Klijenta.

(5) Stav 4. ovog člana odnosi se isključivo na male investitore, razvrstane prema odredbama Zakona o tržištu kapitala i Pravilima poslovanja Društva, a profesionalne investitore Društvo je dužno samo da upozori o mogućem sukobu interesa i oni snose svaki dalji rizik sukoba interesa ako uprkos primljenom upozorenju nastave da trguju.

2.3 Procedure za otkrivanje i rješavanje sukoba interesa

Č l a n 7 .

(1) Procedure za otkrivanje i rješavanje mogućih sukoba interesa sastoje se od sljedećih radnji:

1. Identifikacija sukoba interesa dužnost je svih zaposlenih lica u Društvu;
2. Obavješćavanje o sukobu interesa – svaki identifikovani sukob interesa se prijavljuje licu ovlašteno za internu kontrolu Društva koja je ovlaštena za praćenje i prikupljanje informacija o postojanju sukoba interesa i obavješćavanje Direktora Društva i Compliance odjel Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina;
3. Procjena sukoba interesa se vrši prikupljanjem svih potrebnih informacija i utvrđivanje postojanja sukoba interesa, načina za rješenje i potrebe obavješćavanja klijenta o sukobu interesa;

4. Rješavanje sukoba interesa vrši lice ovlašteno za internu kontrolu Društva koje u saradnji sa Compliance officijom Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina preduzima sve neophodne radnje i mjere da spriječi nastajanje sukoba interesa.

(2) U slučaju nastanka sukoba interesa, isti treba biti riješen na način koji osigurava da interesi Društva i/ili povezanih lica ne dovedu do mogućih gubitaka za klijenta, niti da se klijent stavi u podređeni položaj.

(3) U slučajevima sukoba interesa između različitih klijenata Društva međusobno, klijenti se upozoravaju o sukobu interesa i mjerama koje će biti preduzete.

(4) U slučaju otkrivanja mogućih sukoba interesa lice ovlašteno za internu kontrolu prijavljuje Compliance odjelu Raiffeisen BANK d.d. Bosna i Hercegovina.

2.4 Mjere za sprečavanje sukoba interesa

Č l a n 8 .

(1) Društvo preduzima sljedeće mjere za sprečavanje sukoba interesa:

1. povezana lica Društva dužna su da se radi sprečavanja sukoba interesa pridržavaju načela zaštite interesa klijenata, načela savjesnosti i profesionalizma i drugih načela u poslovanju Društva koja su utvrđena Zakonom, podzakonskim aktima i internim aktima Društva;
2. Društvo organizuje obavljanje svojih poslova, u skladu sa aktom Komisije za hartije od vrijednosti i internim aktom Društva na način da se sprečava sukob interesa prilikom pružanja usluga i to posebno jačanjem sistema unutrašnje kontrole, a posebno kontrole aktivnosti povezanih lica i zabrana aktivnosti relevantnim licima sa ciljem sprečavanja sukoba interesa.

(2) U cilju sprečavanja sukoba interesa Društva i njegovih klijenata, povezana lica su dužna da daju podatke Društvu o svom vlasništvu nad hartijama od vrijednosti.

(3) Povezana lica su dužna da za svaku transakciju trgovanja hartijama od vrijednosti obavjeste Direktora, lice ovlašteno za internu kontrolu a prije izvršenja transakcije traže saglasnost za izvršenje od Compliance oficira Raiffeisen BANK d.d. Bosna i Hercegovina, slijedeći odredbe Compliance priručnika Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina i Pravilnika o trgovini za vlastiti račun zaposlenih.

2.5 Zabranjene aktivnosti povezanih lica

Č l a n 9 .

Društvo je dužno da zabrani povezanom licu da obavlja slijedeće aktivnosti:

1. da zaključuje lične transakcije:
  - ukoliko to uključuje zloupotrebu ili otkrivanje privilegovanih ili drugih povjerljivih informacija koji se odnose na klijenta ili transakcije sa klijentom ili za račun klijenta,

- ukoliko je zaključivanje takve transakcije u sukobu ili je vjerovatno da će doći u sukob sa izvršavanjem obaveza Društva prema klijentu;
- 2. da savjetuje ili nagovara drugo lice da zaključi transakcije sa hartijama od vrijednosti, na način koji prelazi ovlašćenja povezanog lica ili nije propisan ugovorom o pružanju usluga;
- 3. da otkriva drugom licu bilo koje informacije ili mišljenja, osim u okviru redovnog ovlašćenja ili u okviru ugovora o pružanju usluga, ako povezano lice zna, ili bi trebalo da zna, da će takvo postupanje uticati na to drugo lice da:
  - zaključi transakciju sa hartijama od vrijednosti,
  - savjetuje ili nagovara treće lice na zaključivanje takve transakcije.

2.6 Preventivne mjere kojima se sprečavaju zabranjene aktivnosti

Č l a n 1 0 .

Društvo donosi, primjenjuje i redovno ažurira preventivne mjere kojima se sprečavaju povezana lica da preduzimaju zabranjene aktivnosti i to:

1. da učestvuju u aktivnostima koje mogu dovesti do sukoba interesa ili da,
2. na osnovu aktivnosti koju obavljaju u ime, odnosno za račun Društva, imaju pristup privilegovanim ili drugim povjerljivim informacijama koje se odnose na klijenta ili da zaključuju lične transakcije koje se odnose na transakcije sa klijentom ili za račun klijenta i da vrše zloupotrebu tih informacija radi ostvarenja sopstvene koristi.

Č l a n 1 1 .

Društvo obezbeđuje:

1. da su sva povezana lica Društva upoznata sa zabranjenim aktivnostima i mjerama Društva u vezi sa ličnim transakcijama i odgovarajućim obavještanjima;
2. da je odmah obavješteno o svim ličnim transakcijama;
3. da kada povjerava poslove drugom licu, pružalac usluga vodi evidenciju ličnih transakcija povezanih lica pružaoca usluge i da, na zahtjev, odmah dostavi Društvu informacije o ličnim transakcijama;
4. vođenje evidencija o svim ličnim transakcijama koje mogu uključivati sva odobrenja ili zabrane u vezi sa ličnim transakcijama.

2.7 Procedure čuvanja poslovne tajne i sprečavanje zloupotrebe povjerljivih ili povlaštenih informacija

Član 12.

Radi sprečavanja sukoba interesa, a u svrhu ograničavanja protoka informacija između različitih organizacionih jedinica Društva, u organizacionoj strukturi Društva se primjenjuje mehanizam koji omogućuje pristup povjerljivim ili povlaštenim informacijama isključivo onim povezanim osobama u organizacionim jedinicama kojima su takve informacije opravdano potrebne pri izvršavanju njihovih poslovnih i profesionalnih obaveza.

3 ZAVRŠNE ODREDBE

Član 13.

(1) Ovaj pravilnik je sastavni dio Pravila berzanskog posrednika Raiffeisen CAPITAL a.d. Banja Luka i stupa na snagu osmog dana nakon objave na internet stranici Društva.

(2) Ovaj pravilnik se objavljuje narednog radnog dana od dana prijema saglasnosti na Pravila berzanskog posrednika Raiffeisen CAPITAL a.d. Banja Luka od strane Komisije za hartije od vrijednosti.

Predsjedavajući Skupštine

Reuf Sulejmanović

Po punomoći

Broj: 25-10-1821 /12

Datum: 25.10.2012.